Porabje

TEDNIK SLOVENCEV
NA MADŽARSKEM

MONOŠTER, 12. NOVEMBRA 2026

LETO 36, ŠT. 45

Po stopajih taljanski svecov v Italiji

Oktaubra se je odpelalo 47 romarov iz Varaša na šestdnevno prauškarsko paut.

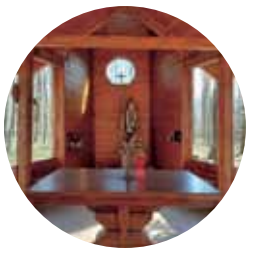
/ STRAN 4

Trgé blagoslovi v Števanovci

Vejn tašo še nikdar nej bilau, ka bi v enom dnevi trikrat, tri fele blagoslovili.

/ STRAN 6

Marijino drevo v Radmožancih

Po drugi svetovni vojni, leta 1947, so se med prebivalci Prekmurja in v okolici razširile ...

/ STRAN 7

ZASEDAL MADŽARSKI DEL SKUPNEGA ODBORA ZA MANJŠINE MED MADŽARSKO IN SLOVENIJO

6. novembra 2026 je na ministrstvu za zunanje zadeve Madžarske potekala seja madžarskega dela skupnega odbora za manjšine med Madžarsko in Slovenijo (SOM), namenjena pripravam na XX. plenarno zasedanje odbora.

/ STRAN 2

ZASEDAL MADŽARSKI DEL SKUPNEGA ODBORA ZA MANJŠINE MED MADŽARSKO IN SLOVENIJO

6. novembra 2026 je na ministrstvu za zunanje zadeve Madžarske potekala seja madžarskega dela skupnega odbora za manjšine med Madžarsko in Slovenijo (SOM), namenjena pripravam na XX. plenarno zasedanje odbora.

FERENC SÜTŐ

Seje so se udeležili tudi Karel Holec, zagovornik slovenske narodne skupnosti v madžarskem parlamentu, Andrea Kovács, predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem, ter István Péter Kondor, predsednik Državne slovenske samouprave.

Pod vodstvom Csabe Rade, namestnika državnega sekretarja za razvoj odnosov z Evropo in Severno Ameriko na ministrstvu za zunanje zadeve ter madžarskega sopredsednika skupnega odbora, so udeleženci pregledali vsebino zapisnika XIX. plenarnega zasedanja, ki je bil sprejet in objavljen v vladni uredbi št. 1254/2025 (VII. 16).

Dvojezična osnovna šola Jožefa Košiča na Gornjem Seniku je ena ključnih ustanov slovenske narodne skupnosti na Madžarskem. Zagotavljanje stabilnega delovanja šolstva in ohranjanje slovenskega jezika ostajata med pomembnimi nalogami skupnega odbora za manjšine.

Namen srečanja je bil na podlagi doseženih rezultatov, pridobljenih izkušenj in izzivov v preteklem obdobju pripraviti dokumente za naslednje zasedanje ter opredeliti nadaljnje skupne naloge.

Zasedanja skupnega odbora za manjšine imajo izjemen pomen za življenje slovenske narodne skupnosti na Madžarskem in madžarske narodne skupnosti v Sloveniji. Srečanja niso zgolj pomembna oblika dialoga med državama, temveč tudi priložnost, da predstavniki narodnih skupnosti neposredno predstavijo svoje potrebe in predloge ter skupaj iščejo rešitve pri ohranjanju in razvoju maternega jezika, izobraževanju, kulturi, tradiciji in institucionalnem sistemu, pa tudi gospodarskem razvoju, turizmu in infrastrukturi.

Prizadevanja, potrebe in razvojne usmeritve slovenske narodne skupnosti na Madžarskem so jasni: obnova cestnega omrežja v Slovenskem Porabju; nadaljevanje programa regionalnega razvoja slovenskega Porabja; zagotovitev predvidljivega in stabilnega delovanja vrtcev, šol, kulturnih ustanov, narodnostnih samouprav, društev ter narodnostnih medijev; obnova sakralne stavbne dediščine; razvoj turizma in ustvarjanje razmer za to, da mladi ostanejo v domačem okolju.

V Porabju si slovenska narodna skupnost prizadeva za nadaljnji regionalni razvoj, izboljšanje infrastrukture in ustvarjanje boljših pogojev za življenje mladih v domačem okolju.

Resnična vrednost dela skupnega odbora se bo pokazala predvsem v tem, da bodo sprejeta priporočila in dogovori prerasli v konkretne rezultate, ki bodo izboljšali vsakdanje življenje obeh narodnih skupnosti.

XX. plenarno zasedanje skupnega odbora je predvideno konec januarja ali na začetku februarja 2027 v Budimpešti. Slovensko delegacijo bo vodila Suzana Lep Šimenko, ministrica, pristojna za Slovence v zamejstvu in po svetu, ter slovenska sopredsednica skupnega odbora.

POD SREBRNIM BREJGOM ...

MIKI ROŠ

... se mejri, kak pa kelko lidge političnim glavašom zavüpajo. Na velke pa na gausti se tau mejri. Steri tau delajo, že vejo, kak se tau dela. Prausni lidge vejo, kak se eden liter vtoči, kak eden ali dva mejtra grajke se naredi pa kelko mele za eno kilo krüja trbej. Ja, nisterni pa tau mejrijo, ka smo točkar prajli. Pa so znauva merili pa so vözmerili. Tau so vözmerili, ka zavüpanje lidi v najbole prejgnje političare je nigdar nej tak nisiko bilau. Tomi tüdi glendalo Slovenije pravijo. Če so dobro zmejrili,

Ja, gori ali je povauden, gasilci nika ne pitajo, oni pridejo. Rač gnako vala za gorske reševalce, steri v goraj lidam življenje rešavajo. Tüdi uni iz slüžbe brezi pitanja idejo pa že v goraj za lidami plejzijo.

glendalo Slovenije je na tau gor prišlo, ka slovenski parlament najbole nisiko zavüpanje v historiji ma. Šefi parlamenta Zorani Stevanovići pa sploj več ne zavüpajo. Tau že tak vögleda, kak domine, gda ena za drugo se podejrajo. Premier pa njegvi ministri so tö več nej zavüpanja vrejdni. Takše se je leta 2012 godilo, gda je zavüpanje lidi v parlament pa lidi v njem spod nule bilau. Pa se leko po tejm vidi, ka prejgnji glavaši pa od nji strake (pártok) so ranč v tistom leti 2012 cejlo politično mauč prejk meli. Pa ranč tak je premier Janez Janša biu. Historija se ne ponavla, se pa leko norije ponavlajo, stere nut v politčno krizo pripelajo.

Visko se je zavüpanje v nacionalni teve pa radio zdignolo. Ranč v tau institucijo, stero si šké aktualna politika za svoje interese pokoriti. Tomi se bumerang efekt leko tüdi povej. Bole je politika škela, aj lidge si od nekoga lagvo brodijo, vse bole tisto popularno grata. Zato, ka zadnje mejsece so nacionalni teve pa radio skur do kraja oskübli. Kak bi nekak nej s toga svejta pa iz toga časa biu, se godi. Kak kakši novinar ali novinarka kaj kritičnoga napiše, že na toga človeka etiketo »komuništar« zakelijo. Tau znamenüje, nej njemi vörvati, on laže.

Slovenke pa Slovenci pa nekakim do kraja zavüpajo. Vsemi tomi se civilna zaščita pravi. Ménje nam pripovejda, ka civilni svejt škejo zaščititi (obraniti), kelko leko pa kelko se da. Znautra organizacije Civilne zaščite največ gasilcov najdemo.

Srebrni brejg si nekak tak brodi; steri zavüpanje zgibi, žmetno ga nazaj dobi. Depa vüpanje po tom tö slejgnje mrgé.

FRANCU GERIČU OB 25-LETNICI LIKOVNE KOLONIJE SPOMINSKA MEDALJA ŽELEZNE ŽUPANIJE

Franc Gerič je za dolgoletno delo na področju kulture in krepitev slovensko-madžarskih kulturnih vezi prejel spominsko medaljo skupščine Železne županije. Priznanje je zanj posebno tudi zato, ker ga je dobil ob 25-letnici Mednarodne likovne kolonije Monošter, ki jo vodi od ustanovitve. V četrt stoletja je v njej ustvarjalo več kot sto umetnikov iz različnih držav, nastala pa je dragocena zbirka del, ki jo Gerič vidi kot pomemben del kulturne dediščine zamejskih Slovencev na Madžarskem.

VIDA TOŠ

Gerič, upokojeni direktor Galerije - Muzeja Lendava, priznanja ni pričakoval. Kot je povedal, ga je novica presenetila, saj sprva niti ni vedel, zakaj ga vabijo v Sombotel. Na koncu ga je prepričal še monoštrski župan, ob slovesni podelitvi 23. oktobra pa je izvedel, da je skupščina Železne županije prepoznala njegovo dolgoletno delo in prispevek k povezovanju ljudi s pomočjo likovne umetnosti.

V utemeljitvi so izpostavili več kot pol stoletja njegovega umetniškega, pedagoškega in kulturno-organizacijskega delovanja ter zlasti prizadevanja za povezovanje skupnosti na obeh straneh meje. Pomembno mesto pri tem ima prav Mednarodna likovna kolonija Monošter, ki jo je Gerič pred 25 leti zasnoval v sodelovanju z Zvezo Slovencev na Madžarskem in občino Monošter.

»Nisem pričakoval, da bom ob tej obletnici posebej opažen. Vesel sem, da sta s priznanjem prepoznana tudi moje strokovno delo in pomen kolonije,« je povedal. Ob tem je poudaril, da ima zbirka likovnih del, ki je v lasti zamejskih Slovencev, izjemno vrednost. Prepričan je, da bi jo lahko uspešno predstavili tudi širšemu evropskemu občinstvu.

Od ene skulpture do več kot sto umetnikov

Začetki kolonije segajo v čas nastajanja hotelskega kompleksa Lipa oziroma Slovenskega doma v Monoštru. Takrat so želeli prostor obogatiti tudi z umetnostjo. Prvi pomemben korak je bila skulptura akademskega kiparja Metoda Frlica, ki jo je izdelal iz slovenskega kamna in danes stoji pred vhodom v kompleks.

Ko so ob vstopu v novo tisočletje načrtovali dodatne skulpture, je Gerič vztrajal, da morajo biti prav tako izdelane iz slovenskega kamna. Material so pripeljali iz Lipice, pozneje pa so se ob objektu zvrstila dela različnih slovenskih umetnikov. Tako je likovna umetnost postala del podobe Monoštra, iz prvotne zamisli pa se je razvila tudi mednarodna kolonija.

Franc Gerič s priznanjem

V 25 letih je v Monoštru ustvarjalo od sto do 150 umetnikov, med njimi slikarji, kiparji in drugi ustvarjalci iz različnih evropskih držav, pa tudi iz Argentine in Egipta. Posebnost kolonije je po Geričevih besedah predvsem ozračje, kjer se umetniki dobro počutijo in se radi vračajo. Nekateri so z njo povezani že od začetka.

Prejemniki priznanj ob slovesni podelitvi

»Prepričan sem, da boste redko kje našli tako odlične razmere, kot so v Monoštru. Vsak umetnik, ki je enkrat okusil našo likovno kolonijo, se želi vrniti,« pravi Gerič.

Pri tem ne pozablja na ljudi, ki kolonijo podpirajo in skrbijo za njeno izvedbo. Posebej je pohvalil ekipo v ozadju in zaposlene v hotelu Lipa, ki umetnikom pomagajo in jih sprejemajo. Pomembni so tudi posamezniki, ki so bili pripravljeni v težjih finančnih obdobjih prispevati več, kot je bilo sprva dogovorjeno, ter ustvariti dodatna dela za pokrovitelje.

Zbirka, ki je že potovala naokrog

Da zbirka ni pomembna le za Monošter, temveč ima širši kulturni pomen, so po Geričevih besedah pokazale tudi razstave zunaj Porabja. Lani so dela predstavili v Budimpešti, nato v Ljubljani in Novi Gorici. Odzivi so ga spodbudili k prepričanju, da je treba to ustvarjalnost še bolj približati javnosti.

Dela umetnikov z monoštrske kolonije si je mogoče ogledati v hotelu Lipa in na občini Monošter, pa tudi na generalnem konzulatu. Nekatera posojajo tudi drugim ustanovam, kjer jih za določeno obdobje razstavijo, nato pa jih lahko zamenjajo z drugimi. Tako zbirka ni zaprta v enem prostoru, ampak potuje in prihaja v stik z različnimi obiskovalci.

Letošnjo tradicionalno razstavo del s kolonije, ki jo običajno odprejo novembra, so zaradi prenove hotela Lipa prestavili na 9. december. Ob odprtju bodo predstavili tudi katalog v treh jezikih.

Prihodnost bo v rokah mlajše generacije

Ob 25-letnici kolonije Gerič vse pogosteje razmišlja tudi o tem, kako zagotoviti njeno prihodnost. Ob tem meni, da je po več kot dveh desetletjih in pol vodenja čas, da odgovornost postopoma prevzame mlajša generacija. V njej vidi veliko potenciala, vendar poudarja, da ji je treba zaupati in omogočiti, da se preizkusi.

O nasledstvu se že pogovarjajo, dogovora pa še ni. Gerič pravi, da ga je monoštrski župan prosil, naj z vodenjem vztraja do konca njegovega mandata. V tem času naj bi poiskali ustrezno rešitev in oblikovali novo ekipo.

PO STOPAJIH TALJANSKI SVECOV V ITALIJI

Oktaubra se je odpelalo 47 romarov iz Varaša na šestdnevno prauškarsko paut po sveti mestaj Italije, gé smo se düševno obogatili pri molitvaj pa pri düševni doživetjaj. Prauškarji so prišli z Varaša/Monoštra pa iz sausedne vesi, pa tüdi iz drugi vasnic Železne županije, ka bi se vküper odpravili na tau duhovno paut.

GYÖNGYI BAJZEK

Naša skupina pri samostani Monte Cassino

Prva postaja naše prauške je bila Siena, gde smo spoznali sveto Katarino Siensko, stera se je v tom varaši narodila. Gor smo poiskali njene relikvije pa rojstno ižo, bili smo pri sveti meši, pa občüdovali lejpi mestni daum (városháza) ino male, vauske poštije. Na našoj pauti so nas eške v dosta mejstaj čakala düševna doživetja tüdi v Bolseni, Orvieti pa Monte Cassini. V Bolseni, v lejpi toskanski pokrajini, smo se spomnili evharističnoga čüdeža, steri se je tam zgaudo leta 1263.

Orvieto smo že od daleč leko vidli, zatok ka je cejli varaš zazidani gor na bargej, v njegvoj sredini pa stogi velki dom/cerkev. Znautra pa zvüna smo občüdovali celau lejpo stolnico, stero so mojstri lepau vönamalali. Potistim nas je paut pelala na mesto, gde se je benediktinski red začno, v Monte Cassino. Samostan, steroga je zadvečersko sunce lepau posijalo, pa dolina, stera se je skrivala pred suncem, sta nam pokazala fejst lejpi razgled. Na tom mesti smo se leko tüdi poklonili svetomi Benedikti iz Nursije, ustanovitelji reda, pa sestri, sveti Skolastiki, steriva tam počivata. V Pompeji smo si poglednili ostanke staroga mesta, stero je leta 79 po Kristusi pokopo vulkan Vezuv. Eške gnesden leko tam vidimo ostanke indašnjoga življenja, stare kuče, poštije, s kamna zozidan amfiteater/gledališče pa druge ostanke staroga mesta, steri pripovejdajo o življenji lidi, steri so živeli več kak dvej gezero lejt nazaj.

Evharistična čüda v Ferrari

Potistim smo gorpoiskali baziliko Kralice raužnoga venca, eno najbole poznano prauškarsko mesto v Italiji. V kapejli svetoga Bartola Longa smo se udeležili svete meše.

V San Giovanni Rotondo smo gorpoiskali varaš, steri je povezani z žitkom pa delom svetoga Pija iz Pietrelcine. Lejpi trenutek je biu, gda smo leko molili pred glažojnastno škrinjo, v steroj počivajo svetnikovi zemelski ostanki. Sveto mešo smo meli v cerkvi, gde je pater Pij dugo lejt mašüvo pa spovadavo. V Manoppelli smo gorpoiskali Veronikin vacalejk, steroga že od 17. stoletja majo v cerkvi. Na vacalejki se vidi Jezušov sveti obraz, pred sterim prauškarji z velko pobožnostjov molijo. Po stari pripovejsti je sveta Veronika z vacalejkom zbrisala Jezušov obraz, gda je Jezuš žmeten križ noso na svojoj pauti na Kalvarijo. Na vacalejki zdaj verniki leko vidijo njegvi obraz. Té sveti kraj nam je dau priliko, ka smo z molitvami eške bole paulek prišli Baugi pa se spomnili, kak velko mauč ma vera v našom žitki.

Zadnja postaja naše prauške je bila Ferrara, gde smo sveto mešo meli v baziliki Device Marije. Na tom mesti se je leta 1171, na velko nedelo, zgodila evharistična čüda. Gda je duhovnik pri sveti meši vtrgno/prelomo posvečeni krü, je po stari pripovejsti iz njega začnila šprickati krv, stera je vküper pošprickala obok nad oltarom. Ta čüda se eške zdaj vidi v cerkvi. Pod tem obokom smo tüdi mi meli sveto mešo pa se v molitvi spomnili na velko skrivnost evharistije. Potistim smo se napautili prauti daumi, v srcaj pa smo odnesli nepozabne spomine na šest lejpi dni. Na prauški smo nej samo spoznali lejpe taljanske pokrajine pa zgodovinske znamenitosti, liki smo se tüdi pri skupni molitvaj kak skupina eške bole povezali. Lepau se zahvalimo našomi župniki, gospaudi Pétri Dériji za organizacijo, duhovno vodstvo pa podporo. Z nami je biu pri vsakom stopaji, nas je spodbüjo pa s svojo dobro rejčjov skrbo, ka smo se vsi dobro počütili.

Pompei

»ROKOPISNE PESMARICE NAM POVEDO O VSAKDANJEM ŽIVLJENJU«

Dr. Nina Ditmajer Prando je 22. oktobra predstavila svojo monografijo v Soboti, štera se spravla z enim fejst bogatim talom prekmörskoga slovstva: tau so rokopisi. Stari rokopisi svedočijo nej samo o rejči, geziki pa književnosti, liki dajo kejp o vörvanji, šegaj pa drügi stvaraj staroga lüdstva med Mörov pa Rabov. Na sakši način rokopisna erbija dopunjava našo znanje o zgodovini slovenskoga gezika.

AKOŠ ANTON DONČEC

Nina Ditmajer Prando

22. oktobra prauti večeri je bila gostja v PiŠK (Pokrajinska in študijska knižnica) v Soboti dr. Nina Ditmajer Prando, štera je zdaj oprvin predstavila v Prekmörji svojo velko monografijo Recepcija starejšega pesništva na Štajerskem in v Prekmurju. Na konci prireditve je povejdala, ka bi fejst rada pokazala monografijo porabskim Slovencom tüdi: »Del raziskave je neposredno povezan z zgodovino tega prostora. Posebej zanimivi so rokopisi iz gornjeseniške in štev anovske župnije, ki pričajo o bogati slovenski pisni tradiciji na tem območju. Mislim, da bi bila predstavitev v Monoštru ali na Gornjem Seniku lepa priložnost, da o teh rokopisih spregovorimo tudi z domačini. Prav oni lahko prispevajo dragocene informacije o nekdanjih zapisovalcih, družinah in ohranjenih pesmaricah. Takšna srečanja niso pomembna samo za predstavljanje raziskovalnih rezultatov, temveč lahko spodbudijo tudi nova odkritja.«

Bogastvo prekmörski rokopisov

V knižnici je dr. Nina Zver spitavala dr. Nino Ditmajer o knigi pa večlejtnom raziskovalnom deli, kda so odkrili stare rokopisne pesmarice s štajerske pa panonske krajine. Prvo pitanje Nine Zver do Nine Ditmajer je bilau, ka kak se je cuj pripravila k tomi deli. Nina Ditmajer se je 2016 začnila spravlati s pesništvom na Štajerskom že kak mlada raziskovalka. Kataloge rokopisov je že poznala v Maribori, gé je študejrala pa je tak vidla, ka se nej dojde spravlati li samo s štampanimi knigami znani slovenski autorov, ranč tak trbej pogledniti rokopise, kà je preveč dosta literarni del v slovenščini ostalo v rokopisi. Takša pitanja so jo zanimala: »Zakaj ti rokopisi nikoli niso bili natisnjeni? Zakaj so bili za literarno zgodovino nezanimivi? Kakšen pomen so imeli v času, v katerem so nastali? Kdo so bili avtorji teh rokopisov?« Pauleg toga je tau tüdi zanimivo bilau, ka od kec so prejkvzeli pesmi tisti, šteri so jih prejknapisali v svoje rokopise pa kak so

Monografija Recepcija starejšega pesništva na Štajerskem in v Prekmurju

se spremenile pesmi s prepisom. Ditmajerjevi je trbelo poznati drüge slovenske pesmarice tüdi, nej samo štajerske. Kda je že pisala svoj doktorat, je dobila informacijo, ka v Prekmörji je gratalo več kak stau tresti pesmaric, ka je dosta več kak na Štajerskom, zatok se je 2021. leta cujspravila k tejm pesmaricam tüdi. Meli so ekstra projekt, v šterom so odkrivali té pesmarice, ništerne so jih prepisali pa gordjali na internet, ka bi jih drügi tüdi lejko vidli. Etak so najšli najvekšo prekmörsko pesmarico, šteroj so dali ime po lastniki Janoši Rituperi (Pesmarica Janoša Rituperja), šteri je živo v 19. stoletji, ovak je pesmarica z 17. stoletja. Té rokopis ma 451 pesmi! Sobočkoj knižnici ga je darüvo koršmit Dušan Rešek. Prekmörska književna kultura je dosta bogatejša, bole razvejana pa bole povezana s sausednjimi krajinami kak večkrat mislimo, pravi Nina Ditmajer. Dojde, če audpremo rokopisne pesmarice pa lejko vidimo, ka je književnost nej samo tau, ka sakši den vidimo: znani autori pa štampane knige. S književnostjov so se spravlali preprausti lidje ali tisti školniki, kantori pa popi, šterij nej ali pa komaj poznamo.

Pesništvo preprousti lidij

»Pesništvo ni nastajalo samo v krogih izobraženih duhovnikov,« pravi Nina Ditmajer. Ranč tak so pisali rokopisne pesmarice kantori, lüdski kantori, cejmeštri, školniki pa drügi lidje, šteri so znali pisati pa so ščeli očuvati pesmi. Večkrat ne poznamo njigvi imen. Pesmarice pa so gratale na dosta krajaj Prekmörja pa Porabja (v staroj Slovenskoj krajini med Mörov pa Rabov) tak kak v Merčoncaj (Martjanci), Pertoči, Sveton Güriji, Vidoncaj, Cankovi, Čerensovcaj, Šalovcaj pa na Gorenjom Siniki. V monografiji Ditmajerjeva omejni eno veričko pesmarico z 18. stoletja, štera je zgiblena. Pesmarico je vejndrik odneso Vilko Novak. Njegvo zapüščino so po smrti erbaši odali zbiralcom (gyűjtők), etak gvüšno veričko pesmarico tüdi.

(se nadaljuje)

OD SLOVENIJE ...

Odbor DZ za zdravje podprl rahljanje omejitev prodaje alkohola v šolah

Člani odbora državnega zbora za zdravje so podprli predlog sprememb zakona o omejevanju porabe alkohola, po katerem bi bila prodaja in ponudba alkohola v šolskih prostorih dovoljena zunaj časa vzgojno-izobraževalnih dejavnosti. Predlog so vložili poslanci koalicije in Resnice, pod njega pa se je kot prva podpisala vodja poslanske skupine SDS Jelka Godec. Predlagatelji spremembo utemeljujejo s težavami društev in lokalnih skupnosti pri iskanju primernih prostorov za javne prireditve. V nekaterih manjših krajih naj bi bila dovolj velika javna prostora le telovadnica ali avla osnovne šole. Predlagajo tudi, da bi zdravstveni inšpektorat prepoved prodaje in ponudbe alkohola nadziral le med izvajanjem vzgojno-izobraževalne dejavnosti. Podobno rešitev so poslanci SDS v prejšnjem mandatu predlagali že dvakrat, vendar neuspešno.

Oktober je bil normalno topel, suh in nadpovprečno osončen

Letošnji oktober je bil v Sloveniji normalno topel, podpovprečno namočen in nadpovprečno osončen, kažejo delni podatki agencije za okolje (Arso). Povprečna temperatura je bila za 0,5 stopinje Celzija višja od dolgoletnega povprečja, padlo pa je 59 odstotkov običajne količine padavin. Sončnega obsevanja je bilo 30 odstotkov več kot običajno. Oktober je bil deveti zaporedni nadpovprečno topel letošnji mesec, osmi zaporedni nadpovprečno osončen pa je bil glede na podatke Arsa. Na Kredarici so prvi sneg po 31. maju zabeležili šele 12. oktobra, s čimer se je končalo najdaljše obdobje brez snežne odeje vsaj v zadnjih 55 letih. Konec meseca je bilo tam 25 centimetrov snega. Najmanj padavin je bilo v precejšnjem delu vzhodne Slovenije in delih zahodne. Več sonca je bilo na jugu države, proti severu pa ga je bilo vse manj. Po skupni statistiki temperature in padavin je bil letošnji oktober najbolj podoben oktobrom v letih 2017, 2005, 1999 in 2008.

TRGÉ BLAGOSLOVI V ŠTEVANOVCI

KARČI HOLEC

Vejn tašo še nikdar nej bilau, ka bi v enom dnevi trikrat, tri fele blagoslovili. Depa tau smo 1. novembra v Števanovci tü zadobili. Najprvin so se vörnicke še pred sveto mešov v pau edenajstoj vöri pri obcestnom križi stavili na vrnjom konci vesi. Tam stoji lejpi bejli, kamnatni visiki križ, steri je že dosta vse vido pa dosta vse preživo v svojom »življenji«. Dosta molitev, dosta prošenj pa vejn dosta hval tü, vej pa te obcestne križe so ranč zato postavlali, naj Baug pomaga, če stoj kakšno nevolo emo. Ali zato, ka se je človek tak zahvalo za milost, ka je dau križ postaviti. Depa ranč tak so se tisti tö stavili, steri so samo mimo šli, eni so se

Blagoslovitev obcestnoga križa

samo prekrižili, drügi so se stavili na eno molitev. Zdaj, ka se je lopau na nauvo vönapravo tak vögleda kak nauvi.

Ranč tak je tau s staro mrliškov vežicov (halottas ház), stero so obnovili pa zdaj lepše vögleda kak tista, stera je novejša ali mrtveškim kočüjom, s sterim so mrtvece vozili. Tauga so tak lopau vönaprajli, vöpopravili, ka tak vögledata, kak gda so ga na prvo paut pelali. Po sveti meši, stero je darüvo župnik Tibor Tóth, se je vse tau blagoslovilo pa vejn ranč nej slučajno, ka ranč na vsisvecovo, na tisti den, gda se na tiste spominjamo, steri so že nej med nami. Prihodnost samo tak maš, če vejš, odkec si prišo, če ne pozabiš prednikov, tisti, steri so gnauksvejta v Števanoci živeli, spejvali, molili, mlajše ranili, njive delali. Stere so na slejdnjo paut s mrtveškim kočüjom pelali v mrliško vežico. Štev-

Lepau so obnovili staro mrliško vežico.

anovska ves se ne spozabi od svoji prednikov, dobra pelda je na tau, kak so zdaj vküper prijeli, gda je ta obnova bila. Od maloga do velkoga, od mladoga do starejšoga, vsi so pomagali

Verniki so se pred svetov mešov zbrali pri obnovlenom križi.

tak kak so mogli, pokazali so kakšno mauč ma skupnost, če vtjüprimle. Pa nej samo lüstvo pomagalo, s pejnazami so pomagali mad-

Stari mrtveški kočüj je tak lejpi grato, kak da so z njim najprva pelali mrtveca na graubišče. Pri stejni lutejrnjeki, stere nesejo sausedge pri sprvajanji.

žarska vlada, Društvo za lepšo ves in župnija. Mešterge iz vesi pa iz sausedni vesi so z delom pomogli. Depa kak vsepovsedik, vsigdar trbej enoga, sto delo vodi. Tau je bila županja Edit Trajbar, steroj je pomago László Soós, predsednik slovenske samouprave Števanovci.

MARIJINO DREVO V RADMOŽANCIH

SVETA MARIJA NAJ BI SE PRIKAZALA VELIKO LJUDEM

Po drugi svetovni vojni, leta 1947, so se med prebivalci Prekmurja in v okolici razširile govorice o videnjih device Marije na robu gozda Črni log pri vasi Radmožanci. Ljudje so prihajali vse bolj množično in mnogi so trdili, da so videli sveto Marijo.

JOŽE GABOR

Seveda je to v novi komunistični državi Jugoslaviji motilo novo oblast. Zato so večje skupine miličnikov (danes policistov) pošiljali preganjat ljudi s tistega prostora. Tiste, ki so jih ujeli, so pretepali in peljali v zapore, morali pa so tudi na prisilno delo, običajno kopat obcestne jarke. Zato tudi anekdota, da je eden od ujetih rekel: »Marije sicer v gozdu nisem videl, sem jo pa videl, ko so me miličniki pretepali.«

Marijino drevo je danes shranjeno za steklom.

Marijino drevo imenujejo danes lepo urejeno turistično-romarsko območje na robu Črnega loga, kjer so bila videnja, nedaleč pa pelje tudi pomurski del avtoceste. Na mestu prikazovanja so pred desetletji zgradili leseno kapelico, v kateri večkrat organizirajo maševanja. Skrbno pa so tudi s steklom, aluminijem in lesom zaščitili drevo, ob katerem so mnogi videli svetlobo in podobo ženske v belem in modrem ogrinjalu.

Ob kapelici so na papirju zapisane besede vnukinje revnega vaškega pastirja Józsefa Füleja, ki naj bi prvi videl podobo svete Marije med drevesi: »Moj ded, revni vdovec, ki mu je žena umrla med porodom petega otroka, je 15. junija 1947, na dan svetega Vida, na tem mestu pasel krave. Med pašo je sedel na štoru in razmišljal o svoji žalostni usodi. Naenkrat je začutil, kako mu neznana sila potiska brado navzgor. Pogledal je kvišku in nad hrastom, ki mu od tedaj okoliški prebivalci pravijo Marijino drevo, zagledal devico Marijo z rožnim vencem v roki. Poklical je druge pastirje in jim povedal o svojem videnju. Vest o Marijinem prikazovanju se je hitro razširila. Ljudje so prihajali iz vse Slovenije in tudi Hrvaške, da bi še sami doživeli čudež.«

Ob drevesu je kapelica, kjer obiskovalci molijo.

Füle in drugi so pripovedovali, da so najprej videli na drevesu le svetlobo, potem pa se je pojavila podoba ženske v belem in modrem. Zanimivo je, da je to drevo ostalo, kljub temu, da so v okolici opravili golosek, saj ga nihče od delavcev ni upal posekati, pa tudi med ljudmi je imelo poseben pomen. V Črnem logu naj bi imelo videnja ali doživelo čudeže nad dvesto ljudi. Med ljudmi pa so krožile in še danes krožijo legende o belo odeti veliki Gospe s pojočim angelskim zborom, o čudežnem ozdravljenju

Prostor na robu Črnega loga je lepo in prijetno urejen.

hudo bolne sedemletne deklice, o vojnem ujetniku, ki je hotel posekati hrast, pa mu je roka za dalj časa ohromela.

Nekateri obiskovalci pridejo iz verskih razlogov in molijo, drugi pa, da si spočijejo in napolnijo z energijo, najdejo duševni mir, tolažbo ali čudež. To je prijeten kraj, ki ga je vredno obiskati. Prihajajo tudi skupine z avtobusi, največ iz Slovenije, Hrvaške in Madžarske.

... DO MADŽARSKE

Péter Fejes novi generalni tožilec

Na zasedanju državnega zbora 3. novembra je predsednik republike András Baka predlagal, da za generalnega tožilca izvolijo Pétra Fejesa. Po tajnem glasovanju je državni zbor Fejesa izvolil s 139 glasovi za in 6 proti. Poslanci Fidesza in Stranke krščanskih demokratov pri glasovanju niso sodelovali. Péter Fejes je 39 let preživel v tožilski organizaciji in prehodil je vse stopnje od pripravnika do okrožnega in glavnega tožilca na višjem sodišču, lani pa je dosegel zgornjo starostno mejo 65 let. Predsednik republike je po odločitvi v parlamentu poudaril: »Eden od temeljnih pogojev delovanja pravne države je, da institucije sodstva delujejo neodvisno, brez političnega vpliva, izključno na podlagi zakonov. Pri tem ima torej pomembno vlogo in odgovornost tudi tožilstvo. Z izvolitvijo novega generalnega tožilca obstaja možnost, da tožilstvo spet pridobi zaupanje javnosti«. Novi glavni tožilec se je predsedniku republike in večini državnega zbora zahvalil za zaupanje ter dodal: »Tukaj in zdaj ne bom razglasil nobenega programa, vendar tukaj in zdaj prosim družbo za odpuščanje zaradi nekaterih nedavnih odločitev tožilstva, ki so močno in upravičeno prizadele družbeno pravičnost.«

Dosegljivi dosjeji agentov

4. novembra je začela delovati spletna stran, kjer lahko vsak išče v registrih nekdanje službe državne varnosti. Ali bo mogoče izvedeti, če je dedek koga prijavil ali so pa ga opazovali? In ali je res bil vsak, čigar ime je v dokumentih, agent? 4. novembra so torej zagnali stran Nyitottaktak.hu, nova javno iskalna podatkovna baza Arhiva zgodovine služb državne varnosti (ÁBTL). Na strani bo mogoče raziskovati dokumente, ki so ostali od nekdanjih služb državne varnosti, objavljene dokumente pa bo mogoče tudi prenesti. Podatkovna baza ne bo popoln seznam agentov, ki bi bil v celoti razjasnjen. Gradivo je sestavljeno iz različnih evidenc, kartonov in dosjejev, ki vsebujejo različne informacije in same po sebi ne dajejo nujno popolne slike o vlogi posameznikov. Poleg tega je bil 4. november le prvi korak: objava dosjejev o vključevanju agentov bo potekala do februarja 2027.

MORDA BO PRAV VAŠE PISMO ALI DARILO KOMU POLEPŠALO PRAZNIKE

VIDA TOŠ

Prazniki niso za vse enako brezskrbni. Medtem ko nekateri že razmišljajo o darilih, prazničnih dobrotah in družinskih srečanjih, se drugi sprašujejo, ali bo kdo pomislil tudi nanje. Prav zato Mlada Karitas tudi letos začenja dobrodelni akciji Pismo za lepši dan in Miklavževi angelčki. Z njima želijo starejšim polepšati praznične dni, otrokom iz socialno ogroženih družin pa pričarati veselje ob darilu. Za sodelovanje ne potrebujemo veliko – zadostujeta že list papirja in nekaj toplih besed.

Nekaj vrstic, ki lahko pomenijo veliko

Akcija Pismo za lepši dan poteka že sedmo leto. Začela se je v času epidemije covida 19, ko so bili starejši zaradi omejitev in osamljenosti še posebno odrezani od

drugih. Prostovoljci so jih želeli spomniti, da niso pozabljeni, in tako je nastala preprosta, a srčna pobuda: napisati pismo nekomu, ki ga morda sploh ne poznamo, a mu lahko z nekaj vrsticami polepšamo dan.

Odziv je bil iz leta v leto večji. Lani so zbrali kar 8987 pisem, v vseh sedmih letih pa se jih je nabralo že skoraj 40.000. Pišejo jih otroci v vrtcih, učenci in dijaki, študenti, družine, zaposleni v podjetjih, društva in posamezniki. Vsako pismo je drugačno, saj je napisano na roko in namenjeno človeku, ki ga bo prebral.

V času, ko si sporočila pošiljamo z nekaj kliki, ima ročno napisano pismo prav poseben čar. Ni treba iskati velikih besed ali pisati dolgih zgodb. Dovolj je prijazen pozdrav, lepa misel, nekaj besed o vsakdanjih radostih ali preprosta želja, da bi bil december za prejemnika prijetnejši.

"Z enostavno gesto starejšim sporočimo, da so pomembni, ljubljeni in jim želimo omogočiti lepe praznike," pravi Nika Kržišnik iz organizatorske ekipe. Prostovoljci nekatera pisma decembra odnesejo tudi osebno v domove starejših. Tam jih razdelijo stanovalcem in spremljajo njihove odzive. Ti so pogosto najlepša nagrada za ves trud – od nasmehov do ganjenosti.

Kdor bi želel sodelovati, lahko pismo napiše sam, k pisanju povabi otroke, ali pa pripravi skupno pošiljko s sodelavci, sošolci oziroma člani društva. Pisma za letošnjo akcijo zbirajo do 1. decembra 2026. Pošljite jih na naslov Slovenska Karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana, s pripisom Pismo za lepši dan. Če potrebujete navodila in dodatne informacije, jih najdete na spletni strani youngcaritas.si/pismo-za-lepsi-dan/ in na instagramovem profilu @pismozalepsidan.

Postanite Miklavžev angelček

Druga akcija, Miklavževi angelčki, poteka že osmo leto. Njen namen je pomagati otrokom iz socialno ogroženih družin, ki bi sicer lahko ostali brez Miklavževega darila. Letos so organizatorji akcijo

razširili še na starejše posameznike, ki si prav tako zaslužijo pozornost in drobno presenečenje.

Lani so prostovoljci zbrali, pripravili in razdelili 769 daril. Vsako pregledajo, poskrbijo, da je primerno za prejemnika, nato pa ga prek karitasa pošljejo tja, kjer ga najbolj potrebujejo. Za otroka, ki doma nima veliko, je lahko že skromno darilo nekaj posebnega. Ne gre le za njegovo vsebino, ampak tudi za sporočilo, da je nekdo pomislil nanj.

Sodelovanje je preprosto. Vsak lahko pripravi darilo ali prispeva denar, s katerim bodo prostovoljci poskrbeli za dodatne pakete. Pri tem ni potrebno, da je darilo veliko ali drago. Pomembno je, da je izbrano z mislijo na človeka, ki ga bo prejel.

Dolgoletna prostovoljka Katja pravi, da ji projekt pokaže, kako lepo je, ko ljudje stopijo skupaj in si pomagajo. Ob sodelovanju se tudi sama počuti kot pravi mali Miklavžev pomočnik, kar ji polepša decembrske praznike. Podobno razmišlja Nika, ki jo k sodelovanju spodbuja predvsem želja, da bi tudi otroci, ki bi sicer lahko ostali brez darila, doživeli kaj lepega. Kot pravi, več ko je sodelujočih, več otrokom lahko narišejo nasmeh na obraz.

Kako postati Miklavžev angelček, boste izvedeli, če boste obiskali spletno stran youngcaritas.si/angelcki, na instagram profilu @miklavzevi.angelcki in facebook profilu YoungCaritasSI.

Najlepše darilo je občutek, da nisi pozabljen

Obe akciji imata skupno pomembno sporočilo: za dobro dejanje ne potrebujemo veliko. Nekaj minut za napisano pismo, skrbno izbrano darilo ali manjši denarni prispevek lahko nekomu pomenijo veliko več, kot si predstavljamo. Morda bo kdo prav zaradi vašega pisma

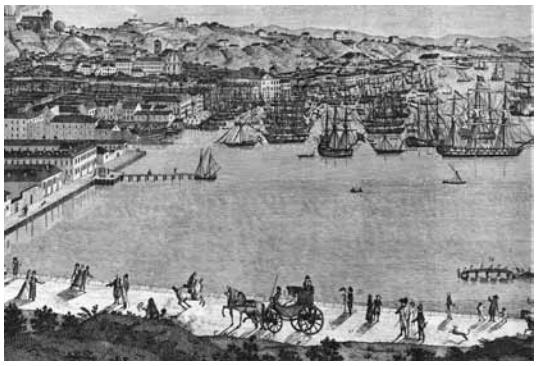
začutil, da ni sam. Morda bo otrok ob odprtju darila doživel veselje, ki bi ga sicer pogrešal. In morda boste ob tem tudi sami ugotovili, da je praznični čas lepši, kadar ga ne preživljamo samo zase.

Mlada Karitas zato vabi posameznike, družine, šole, podjetja, društva in druge skupine, da se pridružijo eni ali obema akcijama. Ni treba čakati na veliko priložnost za dobro delo. Včasih je dovolj že majhna pozornost, da nekomu polepšamo ves dan.

ZIDINE PRIPOVEJDAJO

MIKI ROŠ

Gnes se krajina v neka dnevaj vej spremeniti (megváltozik), ka se kaj zida ali se poštije delajo. Indasvejta so krajine dugo, dugo svoje lice gnako mele. Vse tau se na velke vömini, kda se po svejti štreke začnejo delati. Mi mo malo ovak prajli, tak, kak je najvekši slovenski pesmar France Prešeren

Trst je kaulak leta 1830 tak vögledo. V njem so se šifti s cejloga svejta stavlali. Železna poštija bi na velke pomogla. Foringaše bi vöminila. Vse vküper bi dosta bole brž šlau.

povedo; železna poštija. Historija nam pripovejda, ka po železni poštijaj najprva so konji kakšo žmejčo vlekli. Vse pa se vömini, gda se mašin na paro na železno poštijo postavi pa se kcuj vagoni zakapčnejo. Tau se leta 1825 na Engliškom zgodi. Lokomotiva na paro je med varašoma Stockton pa Darlington oprvin cug pela.

Tak je slikar postajo v Celji vido, gda se je eške železna poštija delala. Zvekšoga so vse takše velke postaje tipske bile, kak se tomi pravi. Kak sestre so vögledale.

Od Beča doj na djug (prvi tau)

Ranč 20 lejt nej trbelo, takše se v slovenski krajinaj gnako zgodi. Vse pa se na dvauri cesara Ferdinanda I. v Beči začnilo, za časa cesara Ferenc Joškana se je zgotovilo. Kak se železna poštija že na Nemškom dela, cesarki dvaur bi rad kak najbole brž doj do maurdja prišo. Varaš Trst si odaberejo.

V Beči se je malalo, pisalo kak aj bi železna poštija doj do Trsta prišla. Iskali so najbaukše variante. Geologi so zemlau gledali, če takša velka zmejča leko po njoj ide. Nin tri lejta so na tereni bili, dokeč

Kak železna poštija više Save vögleda se najbaukše na postaji Zidani most leko vidi. Kak bi vrezo, više Save stodji. Za tiste čase je tau tehnološko trno žmetno bilau naprajti. Depa cug eške gnesden po toj železnoj poštiji vozi.

je nej bilau zapovejdano; decembra leta 1839 se je z delom začnilo. Že 1. novembra leta 1845 oprvin lokomotiva na paro cug na teritorij gnešnje Slovenije pripela. Od Graca je cug šau pa v vesi Pernica se je stavo. Samo eške malo pa iz Beča de se

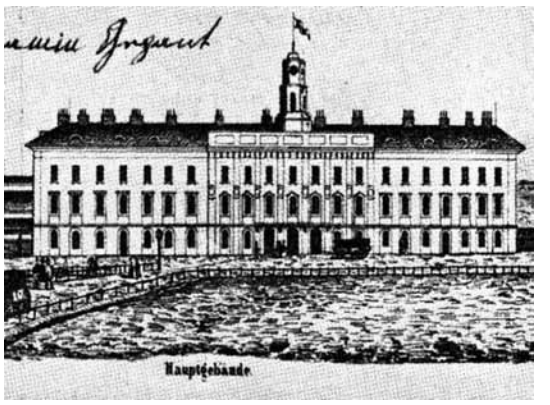

Tau je trno poznana slika, kak cug konja na paulaj postraši. Kak povejdano, nisterni lidge so bole postrašeni bili pa so železne poštije eške sploj nej vidli.

leko v Maribor prišlo. Tau je za domanje lidi velka senzacija bila. Nej dugo trbelo, že za eno leto iz Graca prejk Maribora železna poštija do Celja je napravlena. Zaprav, po njej že cug pela. Prva se postaje ali panaufi zidajo, ranč té velke zidine varaše na velke vöminijo. V tistom časi za najbole moderne valajo. Vse staro se mora porüšiti, ka se leko na velke zida.

Od Celja je trbelo do Ljubljane priti. Tri variante so na stoli meli, depa po najbole žmetnoj trasi (terep) so jo »potegnoli«. Dobri 40 kilomejtrov skrak reke Save so začnili delati. Sava je v tom tali nebesko divdja, po trdi skalaj teče. Stra so meli, ka bi voda leko železno poštijo vöftrgnola. Zavolo vode, ka se leko za trikrat više zdigne, so železno poštijo dosta više vode mogli delati.

Paut železne poštije skrak reke Save je tüdi velki asek mejla. Skrak reke trge varaši stodjijo, v steri se kul (szén) na velke kopa. Zagorje, Hrastnik pa Trbovlje se z železno poštijo s svejtom povežejo. Nej samo kul, tüdi lidge začnejo ležej kaulak po svejti ojditi. Vejmo, v tistom časi je lokomotiva brezi kula nej šla. Tau je tisti asek, od steroga smo neka točkar pripovejdali.

Kolodvor v Ljubljani že pau leta prva biu zozidani, kak najprvin lokomotiva na njem füčkati začne.

Na velke so na železno poštijo v Ljubljani čakali. Trbej prajti, ka po leti 1821 se je varaš na velke vöminiu. Trst je eške itak daleč najvekši varaš v slovenski krajinaj biu, depa Ljubljana je že v Evropi tüdi poznana bila. Kak se na té velki den čakalo, je tüdi takzvana antipropaganda delala. Kak vsigdar v historiji, nisterni so prauti nauvomi bili.

Dokumenti nam pripovejdajo, kelko lidi je na železnoj poštiji delalo. Domanji delavci so tam na njoj delali, gde je od nji daum skrak njé biu. Nisterni so po tejm tam kakšo bole prausno slüžbo daubili. Ovak pa je eške 12 gezero tihinski delavcov s Češke pa s talanski krajin delalo. Z njimi so velki problemi bili. Poznano je, ka v Hrastniki so mogli sodačijo zvati. Samo žandarge so je nej mogli zmiriti. Na velke se je pilo, do bitja z domanjimi moškimi je prišlo. Alkohol pa glad za ženskami zato svoje včini. Delo pa se je zatoga volo nej dojstavlalo. 18. avgusta 1849 oprvin cug v Ljubljano pripela. Zakoga volo, ranč na té den? Ja, cesar se je na té den naraudo, rojstni den je emo.

Paut doj do maurdja je eške duga pa žmetna bila. Depa za eden teden mi tö do kraja železne poštije na djug pridemo.

PISALI SMO PRED 30. LEJTI

VKÜPPOBRALA SILVA EÖRY

V 23. številki časopisa Porabje, stera je vöprišla 14. novembra, je Francek Mukič pod naslovom MATI IN MATERNA REJČ V PÉCSI napiso:
»Pred 30-40 lejtami so banjaske (rudarji) v trnok lejpom gvanti ojdli. Tistoga reda so na Gorenjom Siniki tö samo gledali, gda so naši fantje, šteri so si tau žmetno meštrijo vöodabrali, prišli domau. Med njimi Drejnin (Dravecz) Karči tö. Njega pa njegvo držino sam v Pécsi gorpoisko.
Nika se je nej brano, gda sam ma pravo, ka ge iščem takše porabske Slovence, šteri že dugo živéjo na Vogrskom pa so nej pozabili svojo materno rejč. Malo se me zadejva, depa eške dobro zna slovenski. Sram ga tö nikanej, ka je žena porazména, nika nema prauti slovenski materni rejči svojoga moža. Mati so sprvoga njej, Madžarki tö slovenski pisali, ka uni prej ne vejo dobro vogrski. Te jim je pa sneja pravila: - Mati, vi samo pišite vogrski, kak znate, pa te vidli, ka mo ge vse razmejla! Pa tak je bilau tö. Mlajši na žalost več ne vejo slovensko. Srečo sam emo, ka so ranč tistoga ipa pri sinej in njegovi držini bili mati pa bratov sin z Gorenjoga Sinika tö.
- Mati, tau je zato malo čüdno, nej, ka se müva že duže škeva srečati na Gorenjom Siniki, pa se nama eške nej posrečilo. Pa te se zdaj tü, v Pécsi srečava. Ka te tü delate?
»Ge sam zdaj zato sé prišla, ka naj se malo dobro čütim pa se malo vöodkapčim. Malo sva s svojim vnükom z Gorenjoga Sinika prišla "po vési". Un se je malo tö vönavozo, naj se malo veseli, ka de doma bole volau emo delati.«
- Karči, ti si od šteroga mau tü v tom lejpom Varaši?
»Tresti lejt sam tü, v banji (rudniku) sam delo, Zdaj sam že sedem lejt v penziji. Zdravdje, vala Baugi, dobro mam, če rejsan sam v nevrnoj mesti delo, kopali smo uranovo rudo (érc). Zato san par lejt leko prva üšo v penzijo.«
- Mati, vi ste pravili, ka narejdki odite k sinej.
»Ja, ka je zato daleč, pa sam več nej tak batrivna, ka bi se sama leko pelala. Tak pa če koga s sebov zovém, tisti doma fali.«
- Mati, zdaj je že zato baugše, nej, ka čüjem, ka vi že doma tö mate telefon?
»Zdaj je že sploj fanj, ka če je kaj silno, te se leko zgučimo. Preveč je dobro.«
- Kak nagausti pa vi domau na Gorenji Sinik odite, ka vam je zato don leži?
»Na leto dvakrat-trikrat. Te tam nam tö dobro gé, zato ka je tam trnok dober luft, malo leko grbanje barémo...«
- Zdaj si že sedem lejt v penziji, pa praviš, ka tvoja penzija je tö dosta zgibila na vrejdnosti, zato vse kaj delaš ekstra tö.
»Moja či má papére vövzéte, ge pa vsefalé rolone pa takše delam.«
- Baug plati, ka si slovenski gučo z menov.
»Nika nemaš valiti. Ti pa ne boj čemeren, če se mi je malo zadejvalo. Vej gda sam par gni doma na Gorenjom Siniki, te mi že včasi baukše dé.«

BUDIMPEŠTA: ZA (BOLJŠO) TV VIDNOST IN (NOVO) RADIJSKO SLIŠNOST je biu naslov pisanja Ernesta Ružiča:
»V Budimpešti sta se pogovarjala državna sekretarja iz ministrstev za promet in zveze Slovenije in Madžarske Stanko Perpar in Imre Bölcskei. Na pogovoru sta bila tudi slovenski veleposlanik na Madžarskem Ferenc Hajós in predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnök, pa tudi predstavnik RTV Slovenija.
Za porabske Slovence je najpomembnejši tisti del pogovora, ki je bil namenjen tehničnim zadevam, povezanim z ustanovitvijo slovenske narodnostne radijske postaje v Monoštru. Državna sekretarja sta se pogovarjala tudi o postavitvi pretvornika, ki bi zagotavljal spremljanje slovenskega televizijskega programa v Porabju in prenosu II. madžarskega TV programa prek pretvornika v Lakošu. Dogovorjena in mednarodno usklajena frekvenca za radijski oddajnik v Monoštru je 106, 6 Mhz, frekvenco pa mora še odobriti odbor madžarske radiotelevizije. Državni sekretar Stanko Perpar je zelo ugodno ocenil pogovore v Budimpešti. Prepričan je, da s frekvenco za slovenske radijske oddaje ne bo težav, saj sta projekt podprla tudi premiera Gyula Horn in dr. Janez Drnovšek na nedavnih pogovorih v Budimpešti.
Tiste, ki se ukvarjajo s projektom "Porabski slovenski radio Monošter", pa čaka vrsta zelo zahtevnih, pred vsem vsebinskih nalog, nikakor pa ne gre prezreti tudi vseh tehničnih in drugih del. Večkrat smo tudi v našem časniku zapisali, da brez pomoči iz Slovenije vseh nalog ne bo mogoče uresničiti. Zlasti pomembna je (in bo) pomoč Radiotelevizije Slovenije, od tehničnih rešitev do vsega, kar bo potrebno narediti, preden se odvrti avizo in zaslišijo prve besede v pozdrav poslušalkam in poslušalcem. V drugi polovici leta 1997 se to mora zgoditi.«

3
Iuda svejta
ŠAULA PO VSISVECOVOM
MATI IN MATERNA REJČ V PÉCSI
Porabje, 14. novembra 1996

5
"ČE SAM ZDRAVA, TE SAM GE NA SVEJTI NAJBOGATEJŠA"
... DO MADŽARSKE
Porabje, 14. novembra 1996

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

POMOČ: KUŠU OPRAH ŠKRL TRAPIST	MANJŠI KRUH	JED, HRANA, JEDAČA	POGAŠENI DELCI PREMOGA	ŽENSKA, KI IGRA ŠAH / SPOJ NA OBLAČILU						
TRETJI NAJVEČJI JAPONSKI OTOK						ANTIČNA LJUBLJANA	ŠTEVILO 100 / AFRIŠKI VELETOK			PESNIK FRITZ	LEDENA JUTRANJA PADAVINA
POLK	3								BOGASTVO GOZDOV / PREKMURSKI DALJŠI KOL		
TROPSKA KAČA, BOA					MIGUEL INDURAIN / LOG	1		SKRIL, SKRL / ČRKA X			
ZVIŠAN TON H				DELOMA PORASEL SVET / GOJMIR LEŠNJAK							2
UGLAJEN MOŠKI							PTICA PEVKA S KRATKIM, DEBELIM KLJUNOM				
KOKOŠ, KURA		7					PRIPRAVA ZA SPENJANJE				

AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	PASJE MESO	AMERIŠKA TV VODITELJICA WINFREY	POLTRDI SIR	OMALOVAŽEVANJE, PODCENJEVANJE	IGRALKA KRAJNC BAGOLA	CINIČEN ČLOVEK	DRUGA NAJDALJŠA REKA V ITALIJI (ADIGE)
ŽLEZA SLINOVNICA			4				
DOJETJE, SPOZNANJE					8		
PREBIVALCI IRAKA						6	
NAPRAVA NAD ŠTEDILNIKOM / ŠUMOT, ŠUMENJE					IRENA ŽERJAL / TRKALO, TOLKAČ		
			5				

Končna rešitev:

1	2	3	4	5	6	7	8	7

Nauvo oddajo Slovenski utrinkov si leko poglednete na televizijskom programi ***Duna TV v četertek, 19. novembra, zrankoma v 6.44***. Če zamidite, bau oddaja na programi znauvič na kanali ***Duna World gnaki den zadvečerka v 13.36***.

<u>Ka leko vidite?</u>

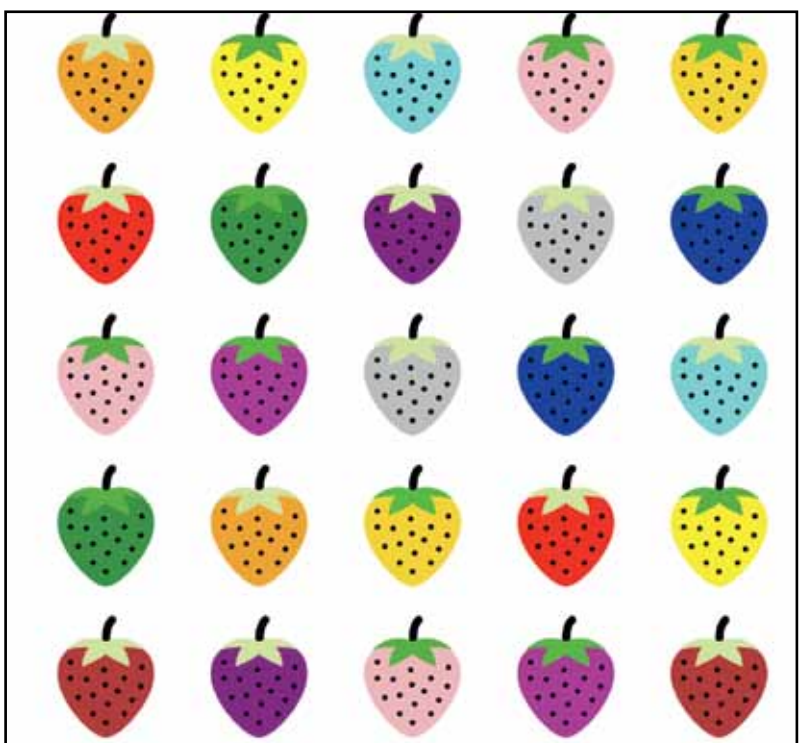
- Nauvi gasilski dom na Gorenjom Seniki
- Evangeličanska dühovnica Judit Andrejek
- Gesenski pauv kukarca
- Slovenska rock skupina Orlek

https://mediaklikk.hu/musor/slovenski-utrinki/

TV SPORED

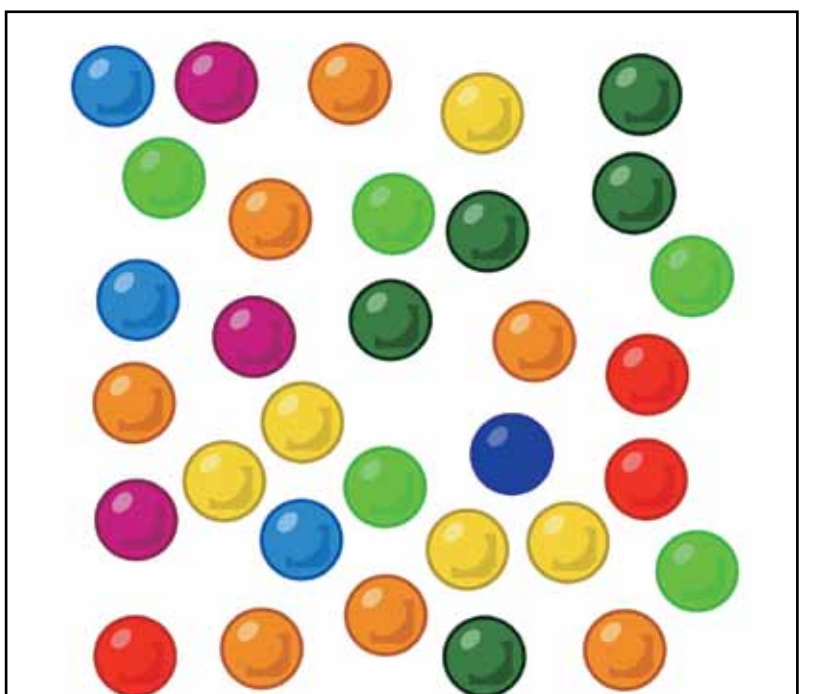
Na naslednji povezavi najdete pregleden spored TV Slovenija 1 in Slovenija 2 za izbran dan:
https://tvspored.delo.si/

SLADKE JAGODE

Med pari enakih jagod poišči tri enake!

PISANI BONBONI

Na mizi je 32 bonbonov. Katere barve je največ in katere najmanj?

DRŽAVNA SLOVENSKA SAMOUPRAVA

POZIV

K PRODAJI RABLJENEGA KOTLA IN HRANILNIKA

Državna slovenska samouprava vabi k oddaji ponudb za nakup ogrevalne opreme:

1× kombinirani kotel Beretta Zmogljivost: 29–32,5 kW Leto izdelave: 2011	Indirektni hranilnik sanitarne tople vode Prostornina: približno 400 litrov Vgrajen pred enim letom, zelo malo uporabljan

Oprema bo prodana ponudniku, ki bo oddal najugodnejšo ponudbo.

ROK ZA ODDAJO PONUDB **20. NOVEMBER 2026**

KAKO ODDATI PONUDBO?

Ponudbo je treba oddati v pisni obliki na priloženem obrazcu, in sicer:

PO E-POŠTI	PO POŠTI	OSEBNO
info@slovenci.hu	Državna slovenska samouprava 9985 Felsőszölnök, Templom út 8 / Gornji Senik, Cerkvena pot 8	Na sedežu Državne slovenske samouprave, z izpolnjenim in podpisanim obrazcem

OGLED OPREME

Lokacija: 9985 Felsőszölnök, Fő út 48 / Gornji Senik, Glavna cesta 48.
Ogled je mogoč osebno po predhodni uskladitvi termina.

DOGOVOR ZA OGLED IN DODATNE INFORMACIJE
06-94-534-024 | koordinacio@slovenci.hu

dr. István Péter Kondor, predsednik

FOTOGRAFIJE OPREME

SLOVENSKA MEŠA

bau v nedelo,
15. novembra
v 16. vöri
v varaškoj
baročnoj cerkvi.

Porabje TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

IZHAJA VSAK ČETRTEK

ZALOŽNIK
Zveza Slovencev na Madžarskem

ZA ZALOŽNIKA
Andrea Kovács

GLAVNA IN ODGOVORNA UREDNICA
Nikoletta Vajda-Nagy

NASLOV ZALOŽNIKA IN UREDNIŠTVA
H-9970 Monošter/Szentgotthárd,
Gardonyijeva ul. 1

T: 0036 94/380 767
E: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

TISK
TOPnet, d. o. o.
Kupšinci 49d,
9000 Murska Sobota, Slovenija

ČASOPIS PODPIRAJO
Državna slovenska samouprava, Urad predsednika Vlade Madžarske, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem ter Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Letna naročnina za Madžarsko 2.600 HUF,
za Slovenijo 22 EUR, za druge države 52 EUR oz. 52 USD.

ŠTEVILKA BANČNEGA RAČUNA
HU75 11747068 20019127 00000000
SWIFT koda: OTPVHUHB

Interreg
Sofinancira EVROPSKA UNIJA
Az EURÓPAI UNIÓ társfinanszírozásával
Slovenija – Magyarország

GUČIMO

V okviru programa Interreg VI-A Slovenija–Madžarska 2021–2027, sofinanciranega iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), v okviru projekta GUČIMO – Ohranjanje in promocija jezikovne in kulturne dediščine Prekmurja in Porabja (SIHU00200), Zveza Slovencev na Madžarskem vabi k oddaji ponudbe za izdelavo 40 kratkih filmov o kulturni dediščini Porabja in Prekmurja, pripravo kratkih filmov na območju Porabja in Prekmurja, ki vsebuje elemente kulturne dediščine in narečja slovenskega Porabja in Prekmurja, izdelavo QR-kod za dostop do filmov ter izdelavo QR-kod na manjše informativne ploščice.

Podrobnosti razpisa lahko najdete na spletni strani Zveze Slovencev: www.zveza.hu

Az Interreg VI-A Szlovénia–Magyarország 2021–2027 program keretében, az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) társfinanszírozásával megvalósuló GUČIMO – A Muravidék és a Rába-vidék nyelvi és kulturális örökségének megőrzése és népszerűsítése (SIHU00200) című projekt keretében a Magyarországi Szlovének Szövetsége ajánlattételre hív fel 40 rövidfilm elkészítésére a Rába-vidék és a Muravidék kulturális örökségéről. A rövidfilmeknek be kell mutatniuk a Rába-vidék és a Muravidék kulturális örökségének elemeit, valamint a rábavidéki és muravidéki szlovén nyelvjárás sajátosságait. A megbízás részét képezi továbbá a filmek elérését biztosító QR-kódok létrehozása, háttértárolóra helyezése, valamint a QR-kódok elhelyezése kisebb információs táblákon.

A projekt és a felhívás részletei megtalálhatók a Magyarországi Szlovének Szövetsége honlapján: www.zveza.hu